

УКРАЇНА

(19) UA (11) 25021 (13) U
(51) МПК (2006)
A23L 1/18МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ХАРЧОВА КОМПОЗИЦІЯ ДЛЯ ЗЕРНОВИХ ХЛІБЦІВ

1

2

(21) u200702308

(22) 03.03.2007

(24) 25.07.2007

(46) 25.07.2007, Бюл. № 11, 2007 р.

(72) Сердюк Людмила Василівна, Мардар Марина
Ромиківна, Боброва Ірина Сергіївна(73) ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАР-
ЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ(57) 1. Харчова композиція для зернових хлібців,
що містить зерно пшениці, сіль кухонну, яка **відрі-
зняється** тим, що вона додатково містить терміч-
но оброблену і подрібнену печінку при такому
співвідношенні компонентів, мас. %:

зерно пшениці	80-90
термічно оброблена і подрібнена пе- чінка	10-25
сіль кухонна	1-2.

2. Композиція за п. 1, яка **відрізняється** тим, що
вона додатково містить зерно зернових культур
(наприклад, гречка, овес, рис, жито, кукурудза,
ячмінь, горох, соя) у кількості 15-30 мас. %.3. Композиція за пп. 1, 2, яка **відрізняється** тим,
що вона додатково містить сушені овочі (напри-
клад, морква, цибуля, пряно-смакові овочі) у кіль-
кості 2-5 мас. %.4. Композиція за пп. 1-3, яка **відрізняється** тим,
що вона додатково містить прянощі (наприклад,
шафран, лаврове листя, перець чорний, перець
червоний, перець запашний, хмелі-сунелі, шавлію,
коріандр) у кількості 1-2 мас. %.5. Композиція за пп. 1-4, яка **відрізняється** тим,
що вона додатково містить олію рослинну рафіно-
вану у кількості 4-10 мас. %.

Корисна модель відноситься до харчової про-
мисловості, а саме до харчових композицій для
зернових хлібців на основі зерна пшениці.

За найближчий аналог прийняті зернові хлібці
для виготовлення яких використовують наступну
сировину: зерно пшениці 1-4 класів, олію рослинну
рафіновану, сіль кухонну харчову, перець чорний,
коріандр, часник сушений, зелень кропу сушену,
ароматизатори [див. Іванец В.Н., Бакин И.А. Но-
вые виды зерновых продуктов для функциональ-
ного питания // Современные проблемы техники и
технологии хранения и переработки зерна. Сбор-
ник докладов шестой республиканской научно-
практической конференции. Алт. гос. техн. ун-т им.
И.И. Ползунова - Барнаул: Аз Бука. - 2002. - С.
132-138]. Недоліком прототипу є те, що введення
смакових і ароматичних добавок до складу суміші
не приводить до підвищення харчової та біологіч-
ної цінності готових виробів.

В основу даної корисної моделі поставлена
задача - розробити такі харчові композиції реце-
птур для зернових хлібців на основі зерна пшениці,
у яких би за рахунок введення більш широкого
спектру добавок підвищилась харчова і біологічна
цінність готових виробів. Крім того, поставлена
задача розширити асортимент зернових продуктів
підвищеної харчової і біологічної цінності для ви-
користання їх у щоденному раціоні масового про-

фікаційного харчування населення.

Поставлена задача вирішується тим, що в ха-
рчову композицію зернових хлібців, що містить
зерно пшениці, сіль поварену, згідно з корисної
моделлю, додатково вводять термічно оброблену і
подрібнену печінку при такому співвідношенні ко-
мпонентів, мас. %:

зерно пшениці -	80-90,
термічно оброблена і подрібнена пе- чінка -	10-25,
сіль поварена -	1-2

2. Харчова композиція по п 1, яка відрізняєть-
ся тим, що вона додатково містить зернові культу-
ри (наприклад, гречка, овес, рис, жито, кукурудза,
ячмінь, горох, соя) у кількості 15-30 мас. %.

3. Харчова композиція по п. 1-2, яка відрізня-
ється тим, що вона додатково містить сушені овочі
(наприклад, морква, цибуля, пряно-смакові овочі) у
кількості 2-5 мас. %.

4. Харчова композиція по п. 1-3, яка відрізня-
ється тим, що вона додатково містить прянощі
(наприклад, шафран, лаврове листя, перець чор-
ний, перець червоний, перець запашний, хмелі-
сунелі, шавлію, коріандр) у кількості 1-2 мас. %.

5. Харчова композиція по п. 1-4, яка відрізня-
ється тим, що вона додатково містить олію рос-
линну рафіновану у кількості 4-10 мас. %.

Відповідно до корисної моделі, як білкову до-

(13) U
(11) 25021
(19) UA

бавку використовують термічно оброблену і подрібнену печінку, введення якої підвищує біологічну цінність готових виробів, змінює і сторону оптимального співвідношення крохмаль: білок. Як добавки рослинного походження використовують:

1. широкий спектр зерен зернових культур (наприклад, гречка, овес, рис, жито, кукурудза, ячмінь, горох, соя) введення яких у харчову композицію дозволить значно підвищити її харчову цінність;

2. сушені овочі (наприклад, морква, цибуля, часник, пряно-смакові овочі) введення яких у харчову композицію дозволить значно підвищити її харчову цінність, а саме, мінеральний і вітамінний склад.

Введення до складу харчових композицій смакових добавок (прянощів) поліпшує споживчі властивості продукту, додає йому визначений смак і аромат. Як сполучну речовину для закріплення добавок на поверхню спученого зерна пшениці наноситься рафінована рослинна олія.

Змінюючи кількісний склад вихідної сировини, в припустимих межах, можна одержувати безліч варіантів зернових хлібців на основі спученого зерна пшениці.

Спосіб виробництва зернових хлібців на основі зерна пшениці здійснюється таким чином. Спочатку зерно очищають від сторонніх домішок і кондиціонують, тому що готовий продукт гарної якості одержують тільки при використанні зерна вологіс-

тю 11-15 %. Підготовлене зерно поміщають у спеціальну камеру для вибуху, герметично закривають і нагрівають доти, поки тиск усередині камери досягне 1,0-1,2 МПа (температура зростає до 160-180°C). Після досягнення зазначеного тиску камеру відкривають, тиск падає до атмосферного, водяна пара, що знаходиться в зернах, спучує їх, тобто збільшує в обсязі приблизно в 15-20 разів і сильно розм'якшує.

Отриману суміш спучених зерен відповідно до раніше розрахованої рецептури збагачують термічно обробленою і подрібненою печінкою, а також рослинними, смаковими добавками, рослинної олією. Суміш інтенсивно перемішують 10-12 хвилин з метою рівномірного розподілу добавок по всьому об'єму композиції і направляють у пристрій для брикетування, де формується готовий зерновий продукт заданої форми.

Рецептурний склад харчових композицій, який використовується для одержання зернових хлібців, на основі зерна пшениці по способу представленим у таблиці.

Таким чином, одержання за даними рецептурами зернових хлібців на основі зерна пшениці дозволить значно розширити асортимент зернових продуктів підвищеної харчової і біологічної цінності, що випускається для використання їх у щоденному раціоні масового профілактичного харчування населення.

Таблиця

Співвідношення компонентів для отримання зернових хлібців на основі спученого зерна пшениці

Найменування компонентів	Масова частка компонентів, %									
	№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	№10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Зернові культури										
Пшениця	84	60	63	65	60	64	60	65	70	60
Гречка		24								
Овес			15							
Рис				17						14
Жито					20					
Кукурудза						20				15
Ячмінь							15			
Горох								20		
Соя									15	
Добавки тваринного походження										
Термічно оброблена і подрібнена печінка	15	15	16	15	15	15	15	10	10	10
Добавки рослинного походження										
Сушена морква			4		3				4	
Сушена цибуля							2	2		
Пряно-смакові овочі				2			2	2		
Смакові добавки										
Сіль поварена	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Прянощі			1		1					
Рафіноване рослинне масло							5			
Всього	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100